

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi pelastuslain 91 §:n ja Pelastusopistosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslakia ja Pelastusopistosta annettua lakia.

Ehdotuksen mukaan vuoden 2004 alusta voimaan tulevaan pelastuslakiin lisättäisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan aikaisemmin voimassa olleiden lakien tai asetusten taikka myönnetyn erivapauden nojalla ilman pelastusalan tutkintoa kelpoisuuden pelastustoimen virkaan tai tehtävään saaneiden asema turvattaisiin alueen pelastustoimen järjestel-

mään siirryttäessä.

Pelastusopistosta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi nykyisin asetustasolla oleva säännös varautumiskoulutukseen liittyvistä koulutettavien henkilöiden taloudellisista eduista. Samalla laista poistetaan tarpeeton asetuksenantovaltuus ja viittaus kumottuun pelastustoimilakiin.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Kelpoisuusvaatimukset pelastustoimen tehtäviin

Vuoden 2004 alusta voimaan tulevan pelastuslain (468/2003) 17 §:n 1 momentin mukaan pelastustoimen alueen pelastustoimintaan osallistuvilta päätoimiselta miehistöltä, alipäällystöltä ja päällystöltä vaaditaan virkaa tai tehtävää vastaava pelastusalan tutkinto. Pelastuslain 17 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarvittaessa tarkemmin 1 momentissa tarkoitetuista tutkinnoista.

Pelastuslailla kumotaan pelastustoimilaki (561/1999) ja pelastustoimiasetus (857/1999), joissa siirtymäsäännöksiin turvattiin, että aikaisemman lainsäädännön mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttäneiden henkilöiden kelpoisuus vastaaviin virkoihin ja tehtäviin säilyi edelleen. Pelastuslakiin ei

kuitenkaan ole otettu kelpoisuusvaatimuksia koskevia siirtymäsäännöksiä, vaan kaikilta pelastustoimen alueen pelastustoimintaan osallistuvilta päätoimisilta työntekijöiltä vaaditaan virkaa tai tehtävää vastaava tutkinto.

Aikaisemman lainsäädännön mukaan pelastustoimen tehtäviin kelpoisten aseman turvaamiseksi uudessa pelastustoimen järjestelmässä pelastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen vuoden 2004 alkua voimassa olleiden tai niitä aikaisempien säännösten mukaisesti kunnan pelastustoimen virkaan tai tehtävään valittu olisi kelpoinen toimimaan alueen pelastustoimen vastaavan tehtäväryhmän viroissa ja tehtävissä. Siirtymäsäännöksen mukaan kelpoisuuden saanut olisi kelpoinen paitsi senhetkisen työpaikkansa toimialueen virkoihin ja tehtäviin myös muiden pelastustoimen alueiden asianomaisiin virkoihin ja tehtäviin. Pelastustoimen tehtäväryhmiä ovat miehistö, alipäällystö ja päällystö. Esimerkiksi pelastustoimen aikaisemman koulutus-

järjestelmän mukainen niin sanottu alempi päällystökelpoisuus tuottaisi kelpoisuuden päällystön virkoihin ja tehtäviin.

Pelastuslaissa edellytettyä tutkintoa ei ole myöskään niillä pelastustoimen tehtävissä toimivilla, jotka ovat saaneet pelastustoimilain 21 §:n 3 momentin tai ennen sitä voimassa olleiden säännösten perusteella erivapauden kunnan pelastustoimen viran tai tehtävän kelpoisuusvaatimuksista. Erivapauden myöntäminen on yksittäinen hallintopäätös. Tämän vuoksi erivapauden saaneen kelpoisuus säilyy erivapauspäätöksen mukaisesti kelpoisuutta koskevista säädösmuutoksista riippumatta. Siirryttäessä alueen pelastustoimen järjestelmään on kuitenkin selkeyden vuoksi perusteltua säätää kunnan pelastustoimen virkaan tai tehtävään erivapauden nojalla valittujen kelpoisuudesta alueen pelastustoimen järjestelmässä.

Lakiin lisättävän siirtymäsäännöksen lisäksi lain 91 §:n 3 momentin 7 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi kirjoitusasultaan säännöksen sisältöä muuttamatta.

Pelastusopistosta annettu laki

Pelastusopistosta annetussa laissa (1165/1994) on nykyisin valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella säännöksiä eräistä asioista, jotka Suomen perustuslain 80 §:n mukaan on säädettävä lain tasolla. Pelastusopistosta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan pelastustoimilain 53 §:n mukaiseen väestösuojelukoulutukseen ja valmiuslain (1080/1991) 40 §:n mukaiseen koulutukseen osallistuvien eduista ja heille maksettavista korvauksista säädetään asetuksella. Pelastusopistosta annetun asetuksen (1237/1994) 13 §:n mukaan pelastustoimilain 53 §:n mukaiseen väestösuojelukoulutukseen ja valmiuslain 40 §:n mukaiseen koulutukseen osallistuvat saavat oppilaitokselta ilmaisen majoituksen sekä matkakustannusten korvausta valtion virkamiesten matkakustannusten korvaamista koskevien virkaehtosopimusmääräysten mukaisesti ja muille kuin julkisyhteisöjen palveluksessa oleville koulutettaville voidaan tarvittaessa maksaa valtion virkaehtosopimuksen mukaisen päivärahan sijasta koulutusajalta reservin kertausharjoituksiin kutsutun asevelvollisen reserviläispalkkaa

vastaavaa korvausta ja päivärahaa.

Valmiuslain 40 §:n mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion liikelaitosten ja muiden valtion viranomaisien sekä kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muihin toimenpitein varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Uuden pelastuslain 57 §:ssä säädetään väestösuojelukoulutukseen osallistuvien taloudellisista eduista. Pelastuslaissa on siten väestösuojelukoulutuksen osalta otettu lain tasolle Pelastusopistosta annetun asetuksen 13 §:ää vastaavat säännökset.

Ehdotuksen mukaan valmiuslaissa tarkoitettua varautumista edistävään koulutukseen liittyvistä taloudellisista eduista otettaisiin Pelastusopistosta annetun asetuksen säännöksiä vastaavat säännökset Pelastusopistosta annettuun lakiin. Ehdotetut säännökset korvaisivat Pelastusopistosta annetun lain koulutukseen liittyviä etuisuuksia koskevan asetuksenantovaltuuden.

Sisäasiainministeriöllä on tarkoitus käynnistää erikseen Pelastusopistosta annetun lain ja Pelastusopistosta annetun asetuksen kokonaisuudistus ottaen huomioon muun muassa lain säätämisen jälkeen voimaan tulleet perustuslain säännökset. Tarkoituksena on tarkistaa muun muassa Pelastusopiston hallintoa, opiskelijan oikeusturvaa ja kurinpittoa koskevaa sääntelyä ja sääntelyn tasoa sekä ottaa lainsäädännössä huomioon mahdolliset koulutuksen kehittämiseen tähtäävät tavoitteet.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkatyönä.

Lakiehdotuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, opetusministeriöltä, sisäasiainministeriön kuntaosastolta, lääninhallituksilta, Pelastusopistolta, Suomen Kuntaliitolta, Kunnallisel-

ta työmarkkinalaitokselta, eräiltä työntekijäliitoilta ja pelastustoimen alaan liittyviltä etujärjestöiltä sekä alueen pelastustoimen tehtävistä vuoden 2004 alusta huolehtivilta kunnilta ja kuntayhtymiltä.

Lausunnonantajat kannattivat ehdotettuja muutoksia.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

pelastuslain 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun pelastuslain (468/2003) 91 §:n 3 momentin 7 kohta, ja

lisätään 91 §:n 3 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

91 §

Voimaantulosäännös

Tämän lain voimaan tullessa noudatetaan lisäksi seuraavaa:

7) kumotun pelastustoimilain nojalla annetut sisäasiainministeriön asetukset ovat voimassa edelleen siihen saakka, kun niille säädetty voimassaoloaika päättyy tai kun ne kumotaan, kuitenkin enintään kolme vuotta

tämän lain voimaantulosta;

8) se, joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten tai ennen tämän lain voimaantuloa kumottujen säännösten tai saamansa erivapauden perusteella on valittu kunnan pelastustoimen virkaan tai tehtävään, on kelpoinen toimimaan alueen pelastustoimen vastaavan tehtäväryhmän viroissa tai tehtävissä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

2.

Laki**Pelastusopistosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Pelastusopistosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1165/1994) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 69/2000, ja
lisätään 6 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

6 §

Opintososiaaliset edut ja korvaukset

Valmiuslain (1080/1991) 40 §:n mukaista varautumista edistävään koulutukseen osallistuvat saavat Pelastusopistolta ilmaisen majoituksen sekä matkakustannusten korvausta valtion virkamiesten matkakustannusten korvaamista koskevien virkaehtosopimusmääräysten mukaisesti. Väestönsuojelukoulutuk-

seen osallistuvien vastaavista eduista säädetään pelastuslain (468/2003) 57 §:ssä.

Muille kuin julkisyhteisöjen palveluksessa oleville koulutettaville voidaan tarvittaessa maksaa valtion virkaehtosopimuksen mukaisen päivärahan sijasta koulutusajalta reservin kertausharjoituksiin kutsutun asevelvollisen reserviläispalkkaa vastaavaa korvausta ja päivärahaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2003.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

pelastuslain 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun pelastuslain (468/2003) 91 §:n 3 momentin 7 kohta, ja
lisätään 91 §:n 3 momenttiin uusi 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

91 §

Voimaantulosäännös

Tämän lain voimaan tullessa noudatetaan lisäksi seuraavaa:

-----
7) kumotun pelastustoimilain nojalla annetut sisäasiainministeriön asetukset ovat voimassa edelleen siihen saakka, kun niille määrätty voimassaoloaika päättyy, tai kun sisäasiainministeriö ne kumoaa, kuitenkin enintään kolme vuotta tämän lain voimaan tulosta.

-----
7) kumotun pelastustoimilain nojalla annetut sisäasiainministeriön asetukset ovat voimassa edelleen siihen saakka, kun niille *säädetty* voimassaoloaika päättyy *tai kun ne kumotaan*, kuitenkin enintään kolme vuotta tämän lain voimaan tulosta;

8) *se, joka tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten tai ennen tämän lain voimaantuloa kumottujen säännösten tai saamansa erivapauden perusteella on valittu kunnan pelastustoimen virkaan tai tehtävään, on kelpoinen toimimaan alueen pelastustoimen vastaavan tehtävärühmän viroissa tai tehtävissä.*

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

2.

Laki**Pelastusopistosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Pelastusopistosta 8 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1165/1994) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 69/2000, ja
lisätään 6 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Opintososiaaliset edut ja korvaukset

 Pelastustoimilain (561/1999) 53 §:n mukaiseen väestönsuojelukoulutukseen ja valmiuslain (1080/1991) 40 §:n mukaiseen koulutukseen osallistuvien eduista ja heille maksettavista korvauksista säädetään asetuksella.

Valmiuslain (1080/1991) 40 §:n mukaista varautumista edistävään koulutukseen osallistuvat saavat Pelastusopistolta ilmaisen majoituksen sekä matkakustannusten korvausta valtion virkamiesten matkakustannusten korvaamista koskevien virkaehtosopimusmääräysten mukaisesti. Väestönsuojelukoulutukseen osallistuvien vastaavista eduista säädetään pelastuslain (468 /2003) 57 §:ssä.

Muille kuin julkisyhteisöjen palveluksessa oleville koulutettaville voidaan tarvittaessa maksaa valtion virkaehtosopimuksen mukaisen päivärahan sijasta koulutusajalta reservin kertausharjoituksiin kutsutun asevelvollisen reserviläispalkkaa vastaavaa korvausta ja päivärahaa.

Tämä laki tulee voimaan   päivänä
kuuta 200 .
